

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علامه طباطبائی
دانشکده پردیس نیمه حضوری

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی مشاوره
گرایش مدرسه

**بررسی اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت
تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد**

نگارش:

سحر میرافشار

استاد راهنما:

دکتر کیومرث فرحبخش

استاد مشاور:

دکتر کردمیرزا

استاد داور:

دکتر اسماعیلی

دی ماه ۱۳۸۹

تقدیم به :

دو گوهر درخشان زندگیم ، پدر و مادر عزیزم

عزیزانی که وجودشان برایم همه مهر و وجودم برایشان همه رنج، آنان که فروغ نگاهشان، گرمی کلامشان و روشنی رویشان سرمایه های زندگیم بوده و خواهد بود.

و همسفر سبز زندگیم،

همسر فداکار و مهربانم که همواره مرا یآوری شفیق بوده است و با حضور گرمش، محبت و امید را به زندگیم تقدیم نموده است.

و تقدیم به:

خانواده ی عزیز و همه کسانی که دوستشان دارم...

تقدیر و تشکر:

با تشکر از استاد راهنمای محترم جناب آقای دکتر فرحبخش که در مراحل مختلف اجرا و نگارش این پژوهش، اینجانب را از راهنمایی های ارزنده ی خود برخوردار نمودند و استاد مشاور محترم جناب آقای دکتر کردمیرزا که با رهنمودهای خردمندانه مسئولیت هدایت این کار را برعهده داشتند.

چکیده

موضوع این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهریزد است. روش این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با گروه کنترل است. جامعه آماری در این پژوهش شامل تمامی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهریزد که در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ در آموزشگاههای دولتی مشغول به تحصیل بودند. نمونه مورد نظر پژوهش، ۳۰ نفر از دانش آموزان بودند که شیوه انتخاب آنها به این صورت بود که ابتدا با مراجعه به اداره آموزش و پرورش شهریزد، لیست مدارس ابتدایی دخترانه تهیه گردید. آموزش و پرورش شهریزد دارای ۲ ناحیه می باشد. که ۳ مدرسه بطور تصادفی انتخاب شد. از هر مدرسه ۱۰ دانش آموز پایه پنجم انتخاب شدند. ۱۵ دانش آموز در گروه آزمایش و ۱۵ دانش آموز در گروه گواه قرار گرفت. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، آزمون هوش کتل، پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی، و برای سنجش پیشرفت تحصیلی از میانگین نمرات کسب شده دانش آموزان در آزمونها استفاده شده است. گروه آزمایش در طی ۱۲ جلسه تحت آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان قرار گرفتند، در حالیکه گروه گواه هیچ گونه مداخله ای را دریافت نکردند. آزمونها شامل کلیه درسها برای سنجش پیشرفت تحصیلی طی ۳ مرحله (پیش آزمون، آزمون، پس آزمون) از دانش آموزان گرفته شد. نتایج بدست آمده از تحلیل کواریانس نشان داد که بین میانگین نمرات آزمون های گرفته شده از دانش آموزان در مرحله آزمون و پس آزمون آزمودنی های گروه آزمایش و گواه، تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین یافته های پژوهش نشان داد که آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت قران، فارسی، انشا، قرائت، تاریخ، جغرافیا، ریاضی، علوم تجربی در مرحله ی پس آزمون و پی گیری و درس دینی در مرحله ی پی گیری، در معدل کل دروس در مرحله پس آزمون، در مقایسه با گروه کنترل موثر بوده است.

کلیدواژه: آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان، پیشرفت تحصیلی

فهرست

چکیده

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش ۱-۸

مقدمه/۲

بیان مسئله/۳

اهمیت و ضرورت پژوهش/۵

اهداف پژوهش/۵

فرضیه های پژوهش/۶

تعریف مفاهیم واصطلاحات/۷

تعاریف مفهومی/۷

تعاریف عملیاتی/۸

فصل دوم: پیشینه پژوهش ۷۳-۹

یادگیری/۱۰

تعامل/۱۱

تعیین کننده های یادگیری/۱۱

تاثیرات شخصی/۱۱

تاثیرات رفتاری/۱۲

تاثیرات محیط یادگیری/۱۲

راهبردهای یادگیری/۱۳

تعریف یادگیری خودگردان/۱۵

الگوهای یادگیری خودگردان/۲۵

الگوی کرنو/۲۵

الگوی بوکارتس/۲۶

الگوی باتلرووین درموردخودگردان/۲۷

نظریه یادگیری خودگردان/۲۸

نظریه شناختی-اجتماعی درباره یادگیری خودگردان/۲۹

الگوی پرینتریچ/۳۰

نظریه شناختی پیاژه/۳۱

نظریه یادگیری گشتالت/۳۲

نظریه یادگیری آزوبل/۳۲

نظریه خودنظم بخشی کاروروشیر/۳۳
خودنظم دهی رفتاردر نظریه بندورا/۳۴
خودنظم بخشی/۳۵
خودکارامدی و خودنظم بخشی/۳۶
اهداف پیشرفت و خودگردانی_ خودکارامدی/۳۷
ادراک از ساختار کلاس، خودنظم بخشی، اهداف پیشرفت و خودکارامدی/۳۸
فراشناخت/۴۰
اجزای فراشناخت/۴۰
دانش فراشناخت و انواع آن/۴۱
راهبردهای خودگردان، فراشناختی، مدیریت منبع/۴۳
فرایندشناختی، فراشناختی و پیشرفت تحصیلی/۴۴
پیشرفت تحصیلی/۴۷
تاثیر یادگیری خودگردان بر پیشرفت تحصیلی/۵۲
یادگیری خودگردان و عملکرد تحصیلی/۵۳
خودکارامدی و پیشرفت/۵۴
مدیریت زمان و مطالعه و نقش آن در یادگیری و موفقیت/۵۵
دومولفه یادگیری خودگردان/۵۶
ویژگی یادگیرندگان خودگردان/۵۷
آموزش/۶۱
نمونه هایی از انواع آموزش/۶۱
آموزش مستقیم/۶۱
آموزش همسالان/۶۲
تعلیم خودآموزی/۶۲
خودنظارتی/۶۳
تعلیم راهبردی/۶۴
آموزش راهبردهای خودتنظیمی/۶۴
اهمیت آموزش راهبردها/۶۵
اهمیت یادگیری خودگردان در آموزش و پرورش/۶۶
تحقیقات انجام شده در داخل کشور/۶۷
تحقیقات انجام شده در خارج از کشور/۶۹
جمع بندی و نتیجه گیری/۷۳

فصل سوم: روش پژوهش ۷۸-۷۴

جامعه آماری/۷۵

نمونه و روش نمونه گیری/۷۵

ابزارهای پژوهش/۷۵

آزمون هوش کتل/۷۵

پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی/۷۶

پیشرفت تحصیلی/۷۶

روش اجرای پژوهش/۷۶

شرح جلسات آموزشی/۷۸

روش تجزیه و تحلیل آماری/۷۸

فصل چهارم: یافته های پژوهش ۱۰۱-۷۹

اطلاعات جمعیت شناختی/۸۰

یافته های توصیفی/۸۴

یافته های مربوط به فرضیات پژوهش/۹۵

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری ۱۵۲-۱۰۳

مقدمه/۱۰۳

بحث درباره یافته های پژوهش/۱۰۳

محدودیت ها/۱۰۹

پیشنهادات/۱۰۹

منابع فارسی/۱۱۰

منابع خارجی/۱۱۲

پیوست اول/۱۱۷

پیوست دوم/۱۲۷

پیوست سوم/۱۴۴

پیوست چهارم/۱۴۵

فهرست شکل ها

- شکل ۱-۴ مقایسه تحصیلات پدر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۰
- شکل ۲-۴ مقایسه تحصیلات مادر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۱
- شکل ۳-۴ مقایسه شغل پدر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۲
- شکل ۴-۴ مقایسه شغل مادر دانش آموزان شرکت کننده در دو گروه آزمایش و گواه/۸۳
- شکل ۵-۴ مقایسه درآمد خانواده دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و کنترل/۸۴

فهرست جداول

- جدول ۱-۴ مقایسه تحصیلات پدر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۰
- جدول ۲-۴ مقایسه تحصیلات مادر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۱
- جدول ۳-۴ مقایسه شغل پدر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۲
- جدول ۴-۴ مقایسه شغل مادر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۳
- جدول ۵-۴ مقایسه درآمد خانواده های شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۴
- جدول ۶-۴ میانگین، انحراف استاندارد، بیشینه و کمینه مربوط به نمرات دروس در گروه های آزمایش و کنترل در سه مرحله ی پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری/۸۵
- جدول ۷-۴ اطلاعات مربوط به انحراف معیار، میانگین، کمینه، بیشینه معدل سال قبل و هوش آزمودنی ها بر اساس گروه/۸۶
- جدول ۸-۴ تحلیل کوواریانس تأثیر تعاملی عضویت گروهی، نمرات پیش آزمون و هوش بر بهبود پیشرفت تحصیلی در مرحله ی پس آزمون و پیگیری/۸۶**
- جدول ۹-۴ نتایج آزمون لوین برای بررسی فرض همسانی واریانس ها/۸۸**
- جدول ۱۰-۴ نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر بهبود پیشرفت تحصیلی در مرحله ی پس آزمون و پیگیری/۹۰
- جدول ۱۱-۴ نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت کلیه دروس در مرحله ی پس آزمون و پیگیری/۹۵
- جدول ۱۲-۴ نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس قرآن در مرحله پس آزمون و پیگیری/۹۶
- جدول ۱۳-۴ نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس دینی در مرحله ی پس آزمون و پیگیری/۹۶

- جدول ۴-۱۴: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس فارسی در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۹۷
- جدول ۴-۱۵: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس انشا در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۹۷
- جدول ۴-۱۶: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس قرائت در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۹۸
- جدول ۴-۱۷: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس تاریخ در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۹۹
- جدول ۴-۱۸: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس جغرافیا در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۹۹
- جدول ۴-۱۹: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس ریاضی در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۱۰۰
- جدول ۴-۲۰: نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر عضویت گروهی بر پیشرفت درس علوم تجربی در مرحله ی پس آزمون وپیگیری/۱۰۰

فهرست شکل ها

- شکل ۱-۴ مقایسه تحصیلات پدر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۰
- شکل ۲-۴ مقایسه تحصیلات مادر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۱
- شکل ۳-۴ مقایسه شغل پدر دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و گواه/۸۲
- شکل ۴-۴ مقایسه شغل مادر دانش آموزان شرکت کننده در دو گروه آزمایش و گواه/۸۳
- شکل ۵-۴ مقایسه درآمد خانواده دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش در دو گروه آزمایش و کنترل/۸۴

فصل اول

کلیات تحقیق

هر پژوهشی که به بررسی چگونگی پرورش افرادی بپردازد که بتوانند به صورت خودانگیزه و خودگردان، یادگیری را افزایش و در نهایت موجب پیشرفت تحصیلی گردد، مهم و اساسی است. با توجه به علل افت تحصیلی و اینکه دانش آموزان برای یادگیری بهتر و پیشرفت تحصیلی بیشتر از چه راهبردهای یادگیری استفاده کنند، از دلایل و عواملی هستند که پژوهش در این مورد را ضروری و مهم می نماید. مدارس ما به صورتی عمل می کند که فارغ التحصیلان آنها صرفاً محفوظاتی را می اندوزند که در زندگی واقعی آنها چندان کاربردی ندارد. این پژوهش سعی نموده است، عواملی که باعث کنترل مستقیم یادگیریها توسط خود فرد و انتقال یادگیریها و در نظر گرفتن پیامدهای رفتاری و در نتیجه باعث پیشرفت تحصیلی و پرورش دانش آموزان توانا، خود-کارآمد و مستقل می شود را ارائه نماید. یادگیری خودگردان دانش آموزان را به عنوان شرکت کننده های فعال از نظر فراشناختی، انگیزشی و رفتاری در فرایند یادگیری می داند. از نظر فراشناختی^۱ فراگیران خودگردان افرادی هستند که طراحی^۲، سازماندهی^۳، خودآموزی^۴، خود-پایی^۵، و خود ارزیابی^۶ می کنند. از نظر انگیزشی^۷، فراگیران خودگردان در تمام مراحل متفاوت یادگیری خود را افرادی لایق، خودکارآمد و مستقل می بینند. از نظر رفتاری، فراگیران خودگردان محیط هایی را ساخته یا خلق می کنند که یادگیری را افزایش و با این افزایش پیشرفت تحصیلی نیز بالا می رود (زیمرمان، ۱۹۹۸).

---

۱ - Metacognition

۲ - Planning

۳ - Organization

۴ - Self - Instration

۵ - Self- Monitoring

۶ - Self- assessment

۷ Motivational

تحقیقات اخیر نشان می دهد که فرآیندهای شخصی، رفتارهای محیطی و فردی معلمان و دانش آموزان عواملی هستند که استفاده دانش آموزان از راهبردهای یادگیری خودگردان را تسهیل می بخشد (هوسند و ریس، ۲۰۰۸).

هندرسون^۱ (۱۹۸۶) یادگیری خودگردان را برای یک طرح آموزشی بکار می برد. این مسئله بر اصولی دلالت دارد که از نظریه یادگیری شناختی- اجتماعی ویگوتسکی گرفته شده است. زیمرمان و پونز (۱۹۹۰) پژوهشی باعنوان تفاوت‌های دانش آموزان در یادگیری خودگردان در رابطه با کلاس، جنس، سرآمدی^۲ خود کارآمدی و راهبردهای مورد استفاده انجام دادند. یافته ها نشانگر این بود که کارآیی تحصیلی و استفاده از راهبردهای یادگیری خودگردان^۳ همبستگی زیادی باهم دارند. یادگیری خودگردان خودگردان به این امر توجه نموده است که دانش آموزان چرا و چگونه به یادگیری می پردازند و برای یادگیری مستقل چه چیزی را می باید در مورد خود و کارهای تحصیلی خود بدانند و به بیان دیگر چگونه یادگیری خود را هدایت کنند (نائینیان و بیابانگرد، ۱۳۷۹).

بیان مسأله

یادگیری خودگردان که توسط آلبرت بندروا^۴ (۱۹۹۳) مورد مطالعه قرارگرفت، دیدگاهی تقریباً جدید برای مطالعه پیشرفت تحصیلی است. قبلاً پیشرفت تحصیلی در رابطه با توانایی دانش آموزان با کیفیت تدریس، محیط خانه و مدرسه بررسی می شد و در عوض نظریه یادگیری خودگردان به این توجه می کند که چگونه دانش آموزان شخصاً فرایند یادگیری خود را فعال کرده، تغییر می دهند و حفظ می کنند. بر طبق این نظریه حتی دانش آموزانی با توانایی بالا در حد بهینه پیشرفت تحصیلی ندارند. علت اصلی عدم موفقیتشان استفاده نامنظم از فرایندهای یادگیری، حرکتی، عاطفی شناختی است. به این علت نظریه پردازان یادگیری خودگردان فرض می کنند، که هیچ محیطی یادگیری را تضمین نمی کند. حتی

---

^۱ - Henderson

^۲ - Gifted ness

^۳ - Self- regulation learning strategies

^۴ - Albert Bandura

در بهترین موقعیتها نیز لازم است، خود دانش آموز به منظور یادگیری بهتر به انتخاب و سازماندهی محیط پردازد (محمودی، ۱۳۷۶، ص ۷).

این نظریه پردازان دانش آموزان را بعنوان شرکت کننده های فعال از نظر فراشناختی، انگیزشی و رفتاری در فرآیند یادگیری می داند. راهبردهای یادگیری خودگردان شامل: خودارزشیابی، سازمان دادن و انتقال، هدف گذاری و برنامه ریزی، جستجوی اطلاعات، ثبت و ضبط و یادداشت برداری، ساخت دهی محیطی، خودپیامدی، مرور ذهنی و حفظ کردن، جستجوی کمک از بزرگسالان، جستجوی کمک از همسالان، جستجوی کمک از معلم، مرور نکته ها، مرور تکالیف و امتحانها، مرور متن و کتابها می باشد (زیمرمان پونز، ۱۹۹۹).

یادگیری خودگردان راهبردهای فراشناختی را دربر می گیرد که دانش آموزان برای طرح ریزی کردن، نظارت کردن و اصلاح شناخت خود بکار می برند. دکورت^۱ و وینرت (۱۹۹۶) بیان کردند که خودگردانی برای حل مساله ضروری است و حتی آن را یکی از قسمتهای مهم یادگیری ریاضیات می دانند. (زیمرمان، ۱۹۹۵) نیز به این نتیجه رسید که چون دانش آموزان خودگردان بطور فعالانه از راهبردهای یادگیری استفاده می کنند، عملکرد بهتری در مدرسه از خود نشان می دهند. در آثار (اسچانک و ارتمر، ۲۰۰۰) توصیه برای آموزش خودگردان شده است. آنها بیان میکنند که باید به دانش آموزان مسئولیت بیشتری برای یادگیری واگذار کنیم. با این وجود بسیاری از دانش آموزان در استفاده از راهبردهای یادگیری خودگردان ناتوانند یا اگر هم استفاده کنند، باز هم ممکن است عملکرد تحصیلی مناسبی نداشته باشند. همین موضوع این سوال را برای محقق ایجاد کرد که آیا آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد اثر دارد یا خیر؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

---

^۱ - Decorte, weinert

هدف اصلی آموزش خودگردان رشد شخصیت دانش آموزان است و کمک به آنها برای اینکه به هدفشان برسند. یادگیری خودگردان ضروری است. تکنولوژی جدید و مدرن امکان یادگیری را در هر زمان و مکانی ایجاد نموده است. یادگیری خودگردان سعی دارد که محیط خلاق را فراهم کند که یادگیرنده بتواند به آسانی نقشه های علمیش را تحقق بخشد (شی کویی- پینگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۰).

برخی یادگیرندگان در طی مراحل تحصیل به موفقیت چندانی دست نمی یابند و هنگام رویارویی با یک تکلیف یادگیری در استفاده از راهبردهای موثر، ناتوان هستند و قادر نیستند پاسخهایشان را به درستی هدایت و تنظیم کنند. همچنین برخی دانش آموزان راهبردهای خودکارآمد خود را بدون کمک دیگران رشد می دهند، ولی عده ای از انجام این کار ناتوانند (شونفیلد^۲، ۱۹۹۲). از این رو اهمیت آموزش یادگیری خودگردان تا این جااست که عده زیادی از محققان رابه بررسی مسئله یادگیری خودگردان دانش آموزان سوق داده است.

اهداف پژوهش

- ۱) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت کلیه دروس دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.
- ۲) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس قرآن دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.
- ۳) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس دینی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۱- Shih,k-p

۲_shunfield

۴) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس فارسی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۵) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس انشا دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۶) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس املاء دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۷) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس تاریخ دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۸) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس جغرافیا دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۹) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس ریاضی دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

۱۰) تعیین میزان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس علوم دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی

۱) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت کلیه دروس دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد تاثیر دارد.

فرضیه فرعی

۱) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر پیشرفت درس قران دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر یزد تاثیر دارد.

۲) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس دینی دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۳) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس فارسی دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۴) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس انشا دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۵) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس املاء دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۶) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس تاریخ دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۷) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس جغرافیا دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۸) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس ریاضی دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

۹) آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برپیشرفت درس علوم دانش آموزان دخترپایه پنجم ابتدایی شهریزد تاثیر دارد.

تعریف مفاهیم واصطلاحات

تعاریف مفهومی

راهبردهای یادگیری خودگردان

طبق نظریه‌ی ریمان و پونز (۱۹۹۰) خودگردانی به فرآیندی گفته می‌شود که طی آن یادگیرنده با

استفاده از راهبردها، به فرآیند یادگیری بعنوان یک فرآیند منظم و قابل کنترل می‌نگرد و در قبال

پیامدهای تحصیلی خود مسئولیت بیشتری قبول می کند. فراگیران خودگردان از طریق آگاهیشان از چگونگی راهبردهای خاصی که می تواند بر نتایج یادگیری اثر گذارد و نیز تمایلشان برای بکارگیری این راهبردها در دستیابی به اهداف آموزشگاهیشان مشخص می شوند. همچنین (زیرمان، ۱۹۹۵) یادگیری خودگردان را بعنوان نوعی از یادگیری که در آن افراد تلاشهای خود را برای فراگیری دانش و مهارت بدون تکیه بر معلم و دیگران شخصا شروع کرده و جهت می بخشند، تعریف می کند.

پیشرفت تحصیلی^۱

منظور از آن ارتقاء سطح نمرات پس از هر نوبت امتحان نسبت به امتحانات قبلی و بهبود وضعیت یادگیری است.

تعاریف عملیاتی

راهبردهای یادگیری خودگردان

در این پژوهش راهبردهای خودگردان شامل راهبردهایی است که طی ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه ای به دانش آموزان آموزش داده می شود. راهبردهای یادگیری خودگردان شامل: خودارزش یابی، سازمان دادن و انتقال، هدف گذاری و برنامه ریزی، جستجوی اطلاعات، ثبت و ضبط و یادداشت برداری، ساخت دهی محیطی، مرور ذهنی و حفظ کردن، جستجوی کمک از بزرگسالان، جستجوی کمک از همسالان، جستجوی کمک از معلم، مرور نکته ها، مرور تکالیف و امتحانات و خودپیمایی می باشد (زیرمان، ۱۹۹۸).

پیشرفت تحصیلی

میانگین نمرات کسب شده دانش آموزان در آزمونهایی که توسط پژوهشگر، طی ۳ مرحله (پیش آزمون، آزمون، پس آزمون) از کلیه دروس، از دانش آموزان گرفته شده است.

---

^۱ - Education

فصل دوم
پیشینه و ادبیات
تحقیق

یادگیری:

یادگیری یکی از مهمترین زمینه هادرروانشناسی امروز ودرعین حال یکی ازمشکل ترین مفاهیم برای تعریف کردن است. یادگیری رابه جرات می توان بنیادی ترین فرایندی دانست که درنتیجه آن موجودی ناتوان ودرمانده درطی زمان و درطی تعامل بارشدجسمی، بفردتحول یافته ای تبدیل می شودکه توانایی های شناختی وقدرت اندیشه ی وی،حدومرزی نمی شناسد.تنوع بسیار زیادوگسترده ی زمانی یادگیری انسان که به گستردگی طول عمرآوست،باعث شده است، که علی رغم تفاوت های زیادی که انسانها در یادگیری باهم دارند، برخی افراد درروند عادی یادگیری وآموزش مبتلا به مشکل شوند(هرگنهان والسون^۱، ۱۹۹۷).

سالهاست که مربیان ومعلمان باتجربه وموفق به نامناسب بودن روشهای حفظی اشاره کرده و قراردادن شاگردان دروضعیت "یادگیرنده منفعل" رامردود دانسته اند.معلمان بر لزوم شرکت فعال دانش آموزان در فرایند آموزش ویادگیری تاکید ورزیده و معتقدندیادگیری مشارکتی(چه بصورت مشارکت شاگردومعلم وچه مشارکت شاگردان باهم)می تواند هم در عملکرد یادگیری وهم دوام مطالب آموخته شده، تاثیری تعیین کننده داشته باشد. آنچه در دهه های اخیر تحت عنوان دیدگاه "سازنده نگری"^۲ مطرح

۱-Hergenhahn & Olson

۲-Constructivism